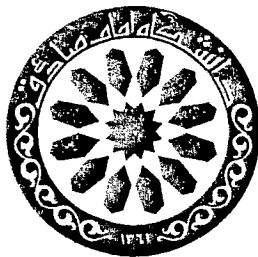

تتبع
البرجسین!

۴۵۵۴

کتابخانه مرکزی دانشگاه امام صادق (ع)

شماره ثبت ۱۹۸
نسخه ۲

۱۳۸۱ / ۱۰ / ۲

دانشگاه امام صادق (علیه السلام)

دانشکده معارف اسلامی و حقوق

روزهای ۱۳۸۱/۱۰/۲
تیمت در آرک

پایان نامه دوره کارشناسی ارشد حقوق (گرایش حقوق جزا)

اهانت به مقدسات مذهبی در قانون مجازات اسلامی و بررسی ادله

حکم آن در فقه امامیه

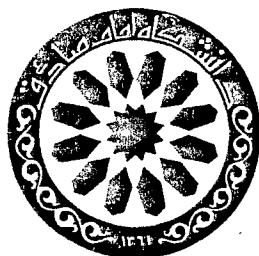
محمد صادق دبیری

استاد راهنما:

آید الله سید محمد حسن مرعشی

زمستان ۱۳۷۸

۴۵۵۵۳

دانشگاه امام صادق (علیه السلام)

دانشکده معارف اسلامی و حقوق

پایان نامه دوره کارشناسی ارشد حقوق (گرایش حقوق جزا)

اهانت به مقدسات مذهبی در قانون مجازات اسلامی و بررسی ادله

حکم آن در فقه امامیه

محمد صادق دبیری

استاد راهنما:

آیه الله سید محمد حسن مرعشی

استاد مشاور:

دکتر محمد آشوری

زمستان ۱۳۷۸

کلیه حقوق اعم از چاپ و تکثیر، نسخه برداری،

ترجمه، اقتباس و... از این پایان نامه کارشناسی ارشد

برای دانشگاه امام صادق (ع) محفوظ است. نقل

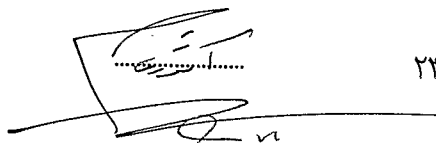
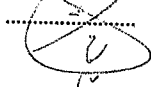
مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است.

تأییدیه اعضای هیأت داوران حاضر در جلسه دفاع از رساله کارشناسی ارشد

اعضای هیأت داوران نسخه نهایی رساله آقای **محمد صادق دبیری** به شماره دانشجویی ۶۹۳۰۳۴۵۴۶

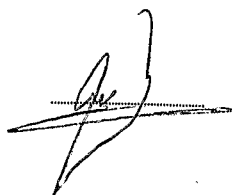
با عنوان: اهانت به مقدسات مذهبی در قانون مجازات اسلامی و بررسی ادله حکم آن در فقه امامیه

را از نظر شکل و محتوی بررسی نموده و پذیرش آنرا برای تکمیل درجه کارشناسی ارشد پیشنهاد می کنند.

محل امضاء	رتبه علمی	نام و نام خانوادگی	اعضای هیأت داوران
	اجتهاد	آیه الله سید حسن مرعشی	(۱) استاد راهنما :
	استاد ۲۴	دکتر محمد آشوری	(۲) استاد مشاور :
	استادیار ۷	حجه الاسلام سعید رجحان	(۲) استاد داور :

(۴) نماینده شورای

تحصیلات تکمیلی دانشکده : علی عباس حیاتی

پکیده

یکی از اسماء و صفات پروردگار قدوس است و انسان خداوند را به این علت قدوس می‌داند که او سرچشمه همه مقدسات است. و پیامبر (ص) و قرآن و انبیاء عظام (ع) برای مؤمنین و مسلمین و پیروان سایر ادیان آسمانی از یان رو مقدسند که به سرچشمه قدس که خدای قدوس است مرتبطند. مثل جریانی از خون و نور است که به همه احکام و باورهای دینی حیات و روشنایی می‌بخشد. بنابراین ستون خیمه دین، مقدسات و یا همان مقوله تقدس است و اهانت به آن نیز مذموم و ناپسند است.

تا قبل از تصویب قانون مجازات اسلامی (تعزیرات) سال ۱۳۷۵، مقررات و قوانین روشن و صریحی در خصوص اهانت به مقدسات مذهبی وجود نداشت. البته به استثنای مواردی که توهین به وسیله نشریات و مطبوعات انجام می‌شد که مطابق همان قوانین مطبوعاتی مجازات صورت می‌گرفت. با توجه به اسلامی بودن نظام جمهوری اسلامی ایران، این مطلب از اهمیت ویژه‌ای برخوردار شد و بنابراین برای پرکردن این خلاء قانونی محسوس با تصویب قانون تعزیرات جدید سال ۷۵ تا حدودی این مشکل حل شد اما متأسفانه همچنان قوانین موضوعه کشور اعم از قانون مجازات اسلامی و قانون مطبوعات به صراحت و روشنی و به طور کامل تکلیف را مشخص نکرده است و دارای ابهامات و نواقص بسیاری است و در خصوص شماری از مصادیق آن سکوت اختیار کرده است. و نیز بین قانون مطبوعات و قانون تعزیرات در این خصوص ناهماهنگی وجود دارد. در این پایان‌نامه سعی شده است پس از بیان تعاریف و جایگاه جرم مزبور و بررسی تطبیقی با سایر ادیان به بیان نواقص و کاستی‌های قوانین موضوعه در این زمینه پرداخته شود و راهکارهای پیشنهادی مطرح شود و در نهایت نیز ادله حکم جرم مزبور در فقه امامیه با توجه به مستندات قرآنی و روایی و فقهی مورد بررسی قرار گرفته است و همچنین نسبت آن با جرایمی همچون سب و ارتداد بیان شده است.

کلید واژه‌ها: اهانت - مقدسات - قانون مجازات اسلامی - قانون مطبوعات - سب - ارتداد

الخلاصة

احدى صفات الله تعالى هي القدوس ولهذا يعرف الانسان الله بأنه قدوساً، و الذى هو منبع جميع المقدسات. فلذا يكون الرسول (ص) فالقرآن و الانبياء العظام (ع) و الأئمة الأطهار (ع) مقدسين بالنسبة للمؤمنين و المسلمين و أتباع مختلف الأديان السماوية الأخرى و التى ترتبط قدسية الله تعالى. و ذلك كَسَرِيَانِ الدّم و النور التى تمنح الأحكام و الاعتقادات الدينية حياة و إضاءة و نوراً. لذلك عمود خيمة الدين هي المقدسات و الاهانة إليها مذمومٌ و قبيحٌ جداً.

قبل اقرار قانون العقوبات الاسلامي (التعزيرات) ١٣٧٥، لم يكن هناك قرارات و قوانين واضحة حول اهانة المقدسات الدينية. إلا بعض التوصيات التى كانت تقوم بها بعض المنشورات و المطبوعات كانت تتم معاقبتها خلال قانون المطبوعات.

بما أن الجمهورية الاسلامية نظام اسلامي فهذا الموضوع يكتسب اهمية خاصة. و لملىء هذا الخلاء الموجود تمّ اقرار قانون التعزيرات فى عام ١٣٧٥ حيث حل هذه المشكلة بشكل ما. ولكن قوانين العقوبات الاسلامي و المطبوعات لم تحدد المهمة بشكل واضح و هناك اتهامات و نواقص كثيرة و كما أنه اختار السكوت و الصمت حول الكثير من مصاديق هذا الموضوع.

ولا يوجد اى تنسيق بين قانون المطبوعات و قانون العقوبات فى هذا المجال نسعى فى هذه الأطروحة لتعريف الجرم و مكافئة و نبخته بحثاً مقارناً مع الاديان الأخرى و بعدئذٍ نبين نواقص و نقاط ضعف القوانين المدونة فيها. ثم نقترح طرقاتاً لحلّ هذه المشكلات. و فى النهاية تم البحث و التحقيق حول الأدلة الحاكمة على الجرم المذكور فى الفقه الامامى مع مستندات القرآنية و الروائية و الفقهية و هكذا نبينُ علاقتها مع السب و الارتداد.

الكلمات الاساسيه : الاهانة - المقدسات - قانون العقوبات الاسلامي - قانون المطبوعات -

السب - الارتداد.

تقدیر و تشکر

اکنون که این امکان فراهم شد تا نوشتار خاصی به سرانجام رسد، بر خویش لازم می دانم از تمامی استادان گرانقدر خود که از راهنمایی های آنان بهره مند بوده ام به ویژه از استاد بزرگوار و گرامی ام حضرت آیه الله مرعشی که رهنمودهای ارزشمندشان روشنی بخش راهم بود و همچنین از استادان ارجمند جناب آقای دکتر آشوری و جناب حجه الاسلام رجحان بخاطر همکاری صمیمانه و توصیه های نابشان، متواضعانه سپاسگزاری نمایم.

همچنین از پدر دانشمند و فرهیخته ام جناب حجه الاسلام شیخ محمد دبیری که در سیر علم آموزی و کسب معرفت، به ویژه در تهیه این پایان نامه یاریم نمودند مراتب تقدیر و تشکر را ابراز می دارم.

تقدیم نامه

تقدیم به برادر شهیدم محمد باقر دبیری
او که خون پاکش را نثار خداوند قدوس و مقدسات اسلام نمود

و تقدیم به پدر و مادر عزیزم،
آنان که وجودشان برایم همه عشق بود و وجودم برایشان همه رنج،
آنان که مویشان سپید شد تا رو سپید بمانم.

و تقدیم به همسر وفادار و شکیبایم،
او که غبار ناامیدی و یأس را از ذهنم می زداید و امید به آینده در
کنار او و دختر کوچکم فاطمه معنا می یابد.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	مقدمه
۹	ضرورت تحقیق و سابقه آن
۱۲	فصل اول: کلیات
۱۳	بخش اول: تعاریف
۱۳	مبحث اول: واژه شناسی
۱۴	مبحث دوم: تعاریف اصطلاحی
۱۶	بخش دوم: بررسی تاریخی جرم اهانت به مقدسات مذهبی
۱۷	مبحث اول: دوره قبل از اسلام
۱۹	مبحث دوم: دوره بعد از اسلام
۱۹	گفتار اول: قبل از پیروزی انقلاب اسلامی ایران
۲۶	گفتار دوم: بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ایران
۳۰	بخش سوم: جایگاه جرم اهانت به مقدسات مذهبی در تقسیم بندی جرایم
۳۰	فصل دوم: بررسی مجرم اهانت به مقدسات مذهبی و ارکان تشکیل دهنده آن در
۳۲	قوانین موضوعه ایران
۳۳	بخش اول: بررسی جرم اهانت به مقدسات مذهبی در قانون مجازات اسلامی
۳۳	(تعزیرات)
۳۴	مبحث اول: رکن قانونی
۳۶	مبحث دوم: رکن مادی
۳۶	گفتار اول: رفتار مجرمانه
۴۰	گفتار دوم: موضوع جرم یا دایره مصادیق مقدسات
۵۳	گفتار سوم: نتیجه مجرمانه

عنوان

صفحه

گفتار چهارم: وسیله جرم	۵۴
گفتار پنجم: شخصیت مرتکب جرم و مجنی علیه	۵۵
مبحث سوم: رکن معنوی	۵۶
مبحث چهارم: مجازات	۵۹
بخش دوم: بررسی جرم اهانت به مقدسات مذهبی در قانون مطبوعات	۶۱
پیشگفتار:	۶۱
مبحث اول: رکن قانونی	۶۴
مبحث دوم: رکن مادی	۶۶
گفتار اول: رفتار مجرمانه	۶۶
گفتار دوم: موضوع جرم یا دایره مصادیق مقدسات	۶۷
گفتار سوم: وسیله جرم	۶۸
مبحث سوم: رکن معنوی	۷۰
مبحث چهارم: مجازات	۷۱
فصل سوم: بررسی ادله حکم جرم اهانت به مقدسات مذهبی در فقه امامیه	۷۵
بخش اول: سب النبی	۷۶
مبحث اول: سب النبی	۷۹
مبحث دوم: ملحقات سب النبی	۸۱
گفتار اول: سب علی (ع)	۸۲
گفتار دوم: سب فاطمه زهرا (س)	۸۴
گفتار سوم: سب ائمه معصومین (ع)	۸۵
گفتار چهارم: سب انبیاء عظام (ع) و سایر لواحق	۸۸
بخش دوم: ارتداد	۹۰

عنوان

صفحه

- مبحث اول : مفهوم ارتداد..... ۹۰
- مبحث دوم : انواع ارتداد ۹۳
- مبحث سوم : ملاک کفر و وسیله اثبات ارتداد (مرز کفر و ایمان) ۹۷
- مبحث چهارم : مقایسه ارتداد و سبّ النبی ۹۹
- بخش سوم : هتک مقدسات مذهبی ۱۰۱
- مبحث اول : هتک و اهانت به قرآن..... ۱۰۲
- مبحث دوم : هتک و اهانت به مکه مکرمه و کعبه معظمه ۱۰۴
- مبحث سوم : هتک و اهانت به امکانه مذهبی و تربت حسینی..... ۱۰۷
- مبحث چهارم : هتک و اهانت به مؤمنین..... ۱۱۰
- فهرست منابع و مأخذ.....

مقدمه

بیش از یک میلیارد مسلمان، سفینهٔ جانشان با آهنگ آیات قرآنی که از زبان پاک پیامبر اسلام (ص) جاری شده، حیات یافته و در حرکت‌اند. آیات الهی، زندگانی پیامبر (ص) و ائمه معصومین (ع) و پیامبران الهی (ع)، همه و همه آنچنان سرشار از لطف و صفا و پیراستگی است که غباری از نبایدها در زندگی آنان نیست. حال چگونه می‌توان تصور کرد که فردی یا افرادی پیدا شوند و همه این ارزشها و مقدسات و زیباییها و مهر و فداکاری و امید را سیاه و آلوده کند و این سفینه غوطه‌ور در پاکی و زلالی دین را به مخاطره اندازد؟!

حمله به مقدسات، یعنی حمله به قلب دین و آیین، یعنی تیغ کشیدن بر رابطه انسان با خود و خدایش.^(۱) و به قول بودا «آن کس که آیین را می‌شکند، دروغ می‌گوید. آن جهان را ریشخند می‌کند. هیچ بدی نیست که او نکند.... زندگی که از آهن برخاسته، آهن را می‌خورد، خود اگر چه از آن پیدا شده است. همین گونه نیز کردارهای بد مرد آیین شکن، او را به سرازیر - به دوزخ می‌برد.»^(۲)

بنابر این ستون خیمه دین، مقدسات و یا مقوله تقدس است. انسان خداوند را قدوس می‌داند. او که سرچشمه همه مقدسات است. اینکه پیامبر (ص) و قرآن و انبیاء و ائمه اطهار (ع) برای مؤمنین و مسلمانان و پیروان ادیان آسمانی مقدسند، از این روست که به سرچشمه قدس که

۱- سید عطاء الله مهاجرانی، نقد توطئه آیات شیطانی، انتشارات اطلاعات ۱۳۶۸، ص ۱۴۱.

۲- ع پاشایی (مترجم)، بودا، راه آیین (ذمه پده یا سخنان بودا)، انجمن فلسفه ایران تهران ۱۳۵۷، ص ۶۹ و ۸۳.

خدای قدوس است مرتبطند. تقدس، مثل جریان‌ی از خون و نور است که به همه احکام و باورهای دینی حیات و روشنایی می‌بخشد.^(۱)

ممکن است گفته شود اسلام دین شمشیر و دین خشونت است. دینی است که دشنام و ناسزا به پیامبرش را بر نمی‌تابد و حکم قتل می‌دهد. البته این یک شبهه قدیمی است که باید با زاویه‌ای نوتر به آن پرداخت. بنابر این مناسب است که ابتدا نگاهی اجمالی به کتب مقدس مسیحیان و یهودیان و سایر ادیان داشته باشیم و ببینیم که آیا شکستن حرمت‌ها در آیین مسیحیت و یهود و نیز آیین زردشت و کنفیسوس و بودا و ... امری ساده و قابل اغماض است؟ و یا اینکه ادیان آسمانی دیگر و یا حتی آیین‌های بزرگ تاریخ انسان، در مقابل مخدوش شدن اصول و شکسته شدن حرمتها موضع داشته‌اند؟

در کتاب مقدس (تورات) چنین می‌خوانیم «و خداوند موسی را خطاب کرده و گفت و تو و بنی اسرائیل را مخاطب ساخته بگو سبت‌های^(۲) مرا نگه دارید زیرا که این در میان من و شما در نسل‌های شما آیتی خواهد بود تا بدانید که من یهوه هستم که شما را تقدیس می‌کنم. پس سبت را نگاه دارید زیرا که برای شما مقدس است، هر که آن را بی حرمت کند هر آینه کشته شود. پس بنی اسرائیل سبت را نگاه بدارند نسلاً بعد نسل سبت را به عهد ابدی مرعی دارند»^(۳)

چنانچه پیداست در آیین یهود سبت به عنوان یک حرمت و یک عهد مقدس تلقی شده

۱- سید عطاء اله مهاجرانی، پیشین، ص ۱۴۴.

۲- روزهای شبیه که از نظر یهودیان مقدس است.

۳- کتاب مقدس، سفر خروج، باب ۳۱، آیات ۲۱ تا ۱۶ و باب ۳۵، آیه ۲.

است. اگر این عهد و حرمت توسط شخصی یهودی شکسته شود، مستحق عقوبت و مجازات مرگ خواهد بود.

و یا در جایی دیگر به قدری ارزش انسان و قداست وی را بالا می‌برد که در سفر لویان در باب ۲۰ موارد متعددی را می‌توان پیدا کرد که مجازات کشتن را برای گناهی و یا جرمی که در راستای حرمت شکنی و از بین بردن قداست‌ها صورت گرفته است، معین می‌کند. و نظیر آن در آیین مسیحیت نیز وجود دارد مانند: «... شنیده‌اید که به اولین گفته شده است زنا مکن. لیکن من به شما می‌گویم هرکس به زنی نظر شهوت اندازد هماندم در دل خود با او زنا کرده است. پس اگر چشم راستت ترا بلغزاند قلش کن و از خود دور انداز زیرا تو را بهتر آن است که عضوی از اعضایت تباه گردد از آنکه تمام بدنت در جهنم افکنده شود و اگر دست راستت تو را بلغزاند قطعش کن و از خود دور انداز زیرا تو را مفیدتر آن است که عضوی از اعضای تو نابود شود از آنکه کل جسدت در دوزخ افکنده شود.»^(۱)

همچنین حضرت مسیح (ع)، راه انسان را به سوی پاکی و طهارت نفس می‌داند و در این راه حتی انسان نباید به چشم و دست خود نیز اگر سد راه آن باشد، رحم کند. حالا چگونه می‌توان تصور نمود که در این راستا فردی پیدا شود و با تمام وجود و قدرت نه تنها سد راه خویش بلکه سد راه بسیاری از مردم شود؟

و اما در دین باستانی ایران زمین که احتمال الهی بودنش نیز با توجه به استفاده قرآن از کلمه «مجوس» در کنار سایر ادیان الهی و با استناد به بعضی از روایات، زیاد است - چه دیدگاهی

۱- انجیل متی، باب ۵، آیات ۲۶ تا ۳۱ و باب ۱۸، آیات ۸ تا ۱۰ و انجیل مرقس باب ۹، آیات ۴۳ تا ۴۵.

وجود دارد؟

در آیین زردشت حتی آب و خاک و آتش مقدس اند و آلودن آنها جایز نیست.^(۱)

زردشت در اوستا چنین می‌گوید: «ای هوم زرین! به پیکار ازدهای زرد سهمگین، که پیکر پارسا را نابود می‌کند، رزم افزار برگیر! .. به زم گمراه کننده ناپاک و تباه کننده زندگی که گفتار این آیین در یاد دارد اما در کردار نیاورد و پیکر پارسا را نابود کند، رزم افزار برگیر!»^(۲)

و یا در جایی دیگر زردشت چنین خود را معرفی می‌کند: «منم زردشت که دشمن دروغ پرست و پناه نیرومند، راستی خواهم بود تا در روز ستاخیز کشور دلخواه جاودانی از آن من گردد.

ای مزدا! تا هنگامی که می‌ستایم و می‌سرایم، همچنان دشمن دروغ و یاور راستیم»^(۳)

و در رابطه با آیین بودا نیز سخن در ابتدای کلام به میان آمد و ملخص کلام اینکه از دقت در مفاهیم موارد فوق‌الذکر چنین بر می‌آید که اولاً اندیشه‌های دینی مقدس است، دین مقدس است و احکام و فرامین تمام ادیان دارای حرمت و تقدس اند و ثانیاً شکستن این حرمتها و تقدسها امری ناپسند و مذموم است و حرمت شکن و شکننده هر یک از این ارزشها و مقدسات باید به مجازات برسند.

بنابراین، اسلام تنها آیینی نیست که حساسیت فوق‌العاده در رابطه با امور مقدس داشته

باشد و اصولاً تمام ادیان الهی و به ویژه دین مبین اسلام، انسان را در جهتی قرار می‌دهد که خود

را بیابد و به او یادآوری می‌کند که چه گنجینه‌هایی را در وجود خود دارد و به او یادآور می‌شود که

۱- عباس قدیانی، تاریخ ادیان و مذاهب، انتشارات انیس ۱۳۷۴، ص ۱۰۶.

۲- اوستا، نگارش جلیل دوستخواه، گزارش ابراهیم پور، داود، انتشارات مروارید، تهران، ۱۳۵۵ صفحه ۱۲۰.

۳- همان، صفحه ۶۴.

از کجاست؟

و به قول لسان الغیب خواجه حافظ شیرازی :

مدام خرقه حافظ به باده درگرو است مگر ز خاک خرابیات بود طینت او
به انسان یاد می دهند که طینت او از خاک خرابیات است و انسان حق ندارد که سرشت
خویش را آلوده کند. حرمتها و مقدسات در همین مدار و مضمون شکل می گیرند. راه انسان به
سوی خداوند - که به سوی شناخت دقیق و درست خود نیز هست - در رسیدن او به طمأنینه دل و
جان که با رجعت به سوی خداوند مسیر می شود، راهی است مقدس ... و به همین جهت راستی
و پاکی، تقدس و زیبایی وجه مشخص همه ادیان الهی و فلسفه های انسانی است. (۱)

محبت و تقدس همخانه و ملازم یکدیگرند. قدس به معنای پیراستگی و پاکیزگی است.
قدوس که یکی از اسامی خداوند متعال است، مبالغه در قدس است - که البته در مورد خداوند
مبالغه نیست - خدای سبحان قله و سرچشمه همه پاکی هاست و مبرای از هر عیب و کاستی
است، مهر و محبت انسان را نسبت به پاکی و پیراستگی جذب می کند، شاید عشق نقطه التقاء
محبت و تقدس باشد. وقتی پدیده ای یا ارزشی مقدس بوده محبت انسان می شکفتد و وقتی
محبت شکفت، عشق شکل می گیرد و هنگامی که برق عشقی در دلی تابید، فداکاری و ایثار رخ
می نماید.

لذا در قرآن کریم آمده است : «والذین آمنوا أشد حُبًّا لِلَّهِ...» (۲)

«آنانی که ایمان آورده اند دوستی شان نسبت به خداوند بیشتر و بالاتر است.» انگار هر چه

۱- سید عطاءالله مهاجرانی، پیشین، صفحه ۱۳۸.

۲- سوره بقره، آیه ۱۶۵.

بر مرتبه و درجه ایمان افزوده می‌شود، محبت بیشتر و برتر می‌رود. به همین دلیل پیامبر اسلام، محبت را شرط ایمان دانسته‌اند و محبت و ایمان وقتی محقق می‌شود که انسان مورد ایمان و محبت خود را مقدس بداند.^(۱)

بنابراین امری طبیعی است که آیین اسلام در مقابل اهانت به مقدساتش ساکت نمی‌ماند. و حتی در مواضعی مرتکب عمل و هن‌آور را مستوجب کیفر قتل می‌داند. و اساساً پروردگار متعال از کلام زشت اظهار ناخوشایندی می‌کند و در قرآن کریم چنین آمده است: «لَا يَحِبُّ اللَّهُ الْجَهْرَ بِالسُّوءِ مِنَ الْقَوْلِ الْأَمْنِ ظَلْمَ وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا عَلِيمًا»^(۲) خداوند دوست ندارد که کسی به گفتار زشت به عیب خلق صدا بلند کند مگر آنکه ظلمی به او رسیده باشد.

مرحوم علامه طباطبایی در تفسیر المیزان در ذیل این آیه می‌نویسد: «کلمه سوء من القول» مساوی است با «زشت از سخن» به معنی هر سخنی است که درباره هر کس گفته شود، ناراحت می‌گردد مثل تعریض و فحش.^(۳)

و حتی قادر متعال بر حفظ احترام عقاید و مقدسات سایر ادیان نیز تأکید می‌کند و عدم اهانت به آنان را در قرآن کریم چنین متذکر می‌شود:

«وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَسُبُّوا اللَّهَ عَدْوًا بِغَيْرِ عِلْمٍ»^(۴)

شما مؤمنان بر آنان که غیر خدا را می‌خوانند، دشنام ندهید تا مبادا آن‌ها هم از روی دشمنی و جهالت خدا را دشنام دهند.

۱- سید عطاءالله مهاجرانی، پیشین، صفحات ۱۴۲، ۱۴۳.

۲- سوره نساء. آیه ۱۴۸.

۳- سید محمد حسین طباطبایی، تفسیر المیزان، ترجمه سید محمد باقر موسوی همدانی، ج ۵، کانون انتشارات محمدی، ۱۳۴۵، ص ۲۰۱.

۴- سوره انعام. آیه ۱۰۸.

و اینگونه خداوند، مسلمین را به هم زیستی مسالمت آمیز با سایر ادیان فرا می خواند و این ندا را می دهد که اساساً دین پروردگار مبتنی بر احترام و ادب و پاکی بنا نهاده شده است و دین اسلام نیز خواسته است که جلو دشنام دادن و زشت گویی را بگیرد و راستی و زیبایی را جانشین آن سازد.

با بررسی دقیق تاریخ، این مطلب را به وضوح در می یابیم که چگونه اسلام، ادیان دیگر و معتقدان به آن را محترم شمرده است برای مثال این نمونه را ذکر می کنیم:

«جابرین عبدالله» می گوید: «جنازه ای را از کنار ما عبور می دادند، پیامبر اسلام به عنوان احترام برخاست، ما نیز برخاستیم. آنگاه به حضرت عرض کردیم: یا رسول الله (ص) مگر این جنازه یک مرد یهودی نبود؟ حضرت فرمود: چرا! مگر یهودی انسان نیست؟ من به خاطر احترام به انسانیت برخاستم، شما هم هرگاه جنازه ای دیدید، ولو مربوط به هر آیینی باشد، به آن احترام کنید»^(۱)

مورخ نامدار «جرجی زیدان» نیز در این زمینه می نویسد: «مسلمانان صدر اسلام هر کجا را که می گشودند، به اشغال نظامی قناعت می کردند، و متعرض دین و اخلاق و عادات و رسوم مسیحیان، نمی گشتند و آنان را در امور داخلی و اوضاع و احوال شخصی و امور قضایی آزاد می گذاردند، و حق سیادت دینی قسطنطنیه را به مسیحیان شام می پذیرفتند...»^(۲)

بنابراین، حال که اسلام به مقدسات و عقاید مذهبی سایر ادیان احترام می گذارد به ازای آن

۱- زین العابدین قربانی، اسلام و حقوق بشر، انتشارات کتابخانه صور، صفحه ۴۰۳، نقل از اسلام و صلح جهانی صفحه ۲۵۰ و آن هم به نقل از صحیح بخاری.
۲- همان، صفحه ۴۰۱.

از سایر ادیان و به طریق اولی از پیروان خود انتظار دارد که مقدسات اسلام و ارزشهای والای آن را پاس دارند و به همین جهت نیز بر خورد شدید اسلام با هر نوع اهانتی به مقدسات اسلام توجیه پذیر است.

به هر صورت، به خاطر حفظ حریم حرمت دین و مقدسات پاک مذهبی، و دستورهای دینی و توصیه‌های مؤکد فراوانی شده است. تا آنجا که در قالب مقررات و قواعد آمده همراه با ضمانت اجرا در کتب فقهی مختلف، تحت عناوینی چون «سبّ النبی» و «ارتداد» و غیره برای همگان، چه مسلم و چه کافر تکالیفی بیان شده است و مجازاتهایی نیز در این زمینه تعیین گردیده است.

لذا با توجه به اهمیت فوق‌العاده مسأله و مقررات تازه‌ای که در قانون مجازات اسلامی بخش تعزیرات آن در سال ۱۳۷۵ وضع گردیده است، بر آن شدم که پیرامون این موضوع کنکاش و تحقیق جامعی داشته باشم و ضمن بررسی و نقد مواد قانونی جدید و همچنین قانون مطبوعات در این زمینه، ادله حکم آن را در فقه امامیه بیابم و کاستی‌ها و ابهامات قوانین مصوبه را مستدلاً متذکر شوم تا شاید فراراهی برای نیل و ارتقاء قوانین جاری در کشور، باشد. امید است که مورد رضایت حضرت دوست قرار گیرد و این بضاعت مزجاء را از کمترین بنده گناهکارش به لطف و کرمش قبول نماید و توشه سفر آخرتم قرار دهد که سخت بدان محتاجم.